

STANOWISKO ZPP WS. PROJEKTU PAKIETU SLIM VAT 2

Co do zasady, ZPP pozytywnie ocenia każdą formę uproszczenia i zrationalizowania systemu podatkowego, dlatego z aprobatą przyjmujemy informacje na temat projektu pakietu SLIM VAT 2.

Natomiast wartym uwagi jest fakt, że część z proponowanych regulacji to powrót do rozwiązań wcześniej obowiązujących (jak w przypadku projektowanego art. 86 ust. 10b Ustawy, stanowiącego powrót do zasady obowiązującej przed 01.01.2017), ew. sposób dostosowania przepisów krajowych do orzecznictwa UE (jak w przypadku obowiązujących art. 89a i 89b Ustawy o VAT, które Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał za niezgodne z prawem unijnym). Mając na uwadze powyższe przykłady, trudno jest mówić o nowej jakości polskiego systemu podatkowego. Należy zatem podkreślić, iż proponowany pakiet jest rozwiązaniem dobrym, ale oczywiście niekompletnym, gdyż nie rozwiązuje w pełni problemu, jakim jest poziom skomplikowania podatku VAT.

I. Ustalanie dostawy ruchomej w transakcjach łańcuchowych - art. 22 ust. 2e i 3

Celem projektowanych przepisów jest wprowadzenie regulacji, która w przypadku eksportu towarów lub wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów określałaby wyraźnie, której dostawie należy przypisać wysyłkę lub transport, gdy w transakcji łańcuchowej podmiotem organizującym transport jest - nie nabywca lub podmiot pośredniczący - lecz pierwszy w kolejności dostawca (tj. pierwszy podmiot w łańcuchu). Takie rozwiązanie nie wpłynie na obecnie stosowaną praktykę, jednak zwiększy pewność prawną podmiotów biorących udział w transakcjach łańcuchowych.

Należy zauważyć, że w obecnie obowiązującej ustawie o VAT znajdują się już przepisy dobitnie regulujące sytuacje, w których podmiotem organizującym transport w transakcji łańcuchowej jest podmiot pośredniczącym.

Natomiast nie ma w obowiązujących przepisach, ani w projektowanym akcie regulacji jednoznacznie określających, której dostawie należy przypisać wysyłkę lub transport, gdy w transakcji łańcuchowej podmiotem organizującym transport bezpośrednio od pierwszego dostawcy jest ostatni w kolejności nabywca (tj. ostatni podmiot w łańcuchu).

Proponujemy zatem podjąć dodatkowe działania legislacyjne, mające na celu uregulowanie powyżej wskazanej sfery dot. transakcji łańcuchowych. Jednoznaczne rozstrzygnięcie w postaci przepisów ustawy ułatwiłoby przedsiębiorcom rozliczanie podatku VAT. Obecnie, w razie wątpliwości muszą oni sięgać w tej sprawie po orzecznictwo unijne.

II. Prawo do odliczenia VAT z tytułu importu usług - art. 86 ust. 10b

Zgodnie z projektowanym przepisem przewiduje się rezygnację z konieczności rozliczenia podatku należnego z tytułu importu usług w terminie 3 miesięcy jako warunku do odliczenia VAT naliczonego w tym samym okresie rozliczeniowym co deklarowany VAT należny.

Obecnie podatnicy, którzy nie otrzymają faktury w terminie 3 miesięcy lub nie uwzględnią w terminie 3 miesięcy kwoty podatku należnego z tytułu importu usług w deklaracji podatkowej, w której zobowiązani są rozliczyć ten podatek, są pozbawieni prawa wykazania podatku naliczonego w deklaracji podatkowej, w której rozliczają podatek należny. Jak słusznie zauważono w uzasadnieniu do projektu ustawy, powoduje to dla nich negatywne konsekwencje w postaci konieczności uiszczenia należnego podatku bez prawa do odliczenia w okresie rozliczeniowym, w którym podatek należny został wykazany.

Analogiczna zasada, polegająca na konieczności rozliczenia podatku należnego w terminie zawitym 3 miesięcy obowiązuje w zakresie prawa do odliczenia VAT z tytułu wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów (WNT).

O ile jednak w przypadku importu usług ustawodawca zdecydował się na zniesienie w/w terminu zawitego, o tyle ma on w dalszym ciągu pozostać w obrocie prawnym odnosząc się do transakcji WNT. Być może jeszcze dalej idącym uproszczeniem byłaby rezygnacja z konieczności rozliczenia podatku należnego z tytułu wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów (WNT) w terminie 3 miesięcy jako warunku do odliczenia VAT naliczonego w tym samym okresie rozliczeniowym co deklarowany VAT należny.

III. Korekta po stronie VAT naliczonego - art. 86 ust. 19c

Celem projektowanego art. 86 ust. 19c jest ujednoczenie okresu wykazywania korekt podstawy opodatkowania „in minus” w rozliczeniach VAT zarówno po stronie podatku VAT należnego jak i naliczonego. Należy jednak zauważyć, że przepis, który miałby wprowadzić tę zasadę został już przewidziany (również oznaczony jako art. 86 ust. 19c) w nowelizacji ustawy o VAT zaplanowanej na październik 2021 r., dotyczącej Krajowego Systemu e-Faktur oraz faktur ustrukturyzowanych. W związku z powyższym należy rozważyć, wedle której nowelizacji przepis powinien zostać wprowadzony.

IV. Ulga za złe długi - art. 89a i 89b

Na podstawie proponowanych zmian, wydłużeniu ulega termin na skorzystanie z tzw. ulgi za złe długi z 2 do 3 lat od daty wystawienia faktury dokumentującej wierzytelność licząc od końca roku, w którym została ona wystawiona. Jest to korzystna zmiana dla podatników umożliwiającą skorzystanie z ulgi i dokonanie korekty podstawy opodatkowania i podatku VAT w dłuższym czasie.

Z uzasadnienia do projektu wynika, iż motywacją ustawodawcy do wydłużenia przedmiotowego terminu do 3 lat jest skorelowanie tegoż okresu z terminem przedawnienia roszczeń przysługującym osobom prowadzącym działalność gospodarczą i mających związek z prowadzoną przez uprawnionego działalnością gospodarczą, wynikającym z Kodeksu cywilnego.

Proponujemy jednak poddać pod rozważenie, aby termin na skorzystanie z w/w ulgi skorelować z terminem przedawnienia zobowiązania podatkowego, który zgodnie z art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej wynosi 5 lat licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku.

W uzasadnieniu do projektu ustawy napisano: „umożliwia się skorzystanie z tzw. ulgi na złe długi po uprawdopodobnieniu przez wierzyciela istnienia długu analogicznie, jak to ma miejsce w podatkach dochodowych w przypadku niektórych wierzytelności nie uznawanych za koszty uzyskania przychodu, tj. wierzyciel będzie w tym przypadku mógł skorzystać z „ulgi na złe długi”, **jeżeli wierzytelność została potwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądu i skierowana na drogę postępowania egzekucyjnego.**”

Użycie w cytowanym uzasadnieniu spójnika koniunkcji „i” stoi w sprzeczności z projektowanym przepisem art. 89a ust. 2a, w którym użyto spójnika „lub” sugerującego, że wystarczy spełnienie tylko jednej z powyższych przesłanek.

Istotnym jest, aby projektowane przepisy ustawy były jednolite z intencjami ustawodawcy przedstawionymi w przedmiotowym uzasadnieniu. Sprzeczności niewyjaśnione na etapie legislacji mogą negatywnie wpłynąć na późniejsze stosowanie przepisów, powodując konieczność wydawania objaśnień prawnych lub nawet indywidualnych interpretacji podatkowych. Jednocześnie rekomendujemy, aby powyższą wątpliwość rozstrzygnąć zgodnie z literalnym brzmieniem projektowanych przepisów (tj. odwrotnie niż przewidziano w uzasadnieniu), co oznaczałoby wymóg spełnienia tylko jednej z przesłanek w celu możliwości skorzystania z ulgi na złe długi.

Zwracamy uwagę, że choć pakiety SLIM VAT mają pozytywny wpływ na usprawnienie rozliczeń podatku od towaru i usług, to najlepszym sposobem na uproszczenie ustawy o VAT byłoby wprowadzenie jednej, kompleksowej ustawy deregulacyjnej. Nawet konstruktywne i korzystne zmiany – jeśli są wprowadzane z dużą częstotliwością, niewielkimi fragmentami – negatywnie wpływają na stabilność prawa, a także powodują chaos prawny wśród przedsiębiorców.

Warto zauważyć, że polska ustawa o VAT jest nowelizowana kilka razy w każdym roku, a rozliczenie podatków polskiemu przedsiębiorcy zajmuje średnio 334 godzin rocznie. Jest to statystyka negatywnie odbiegająca od średniej OECD, dlatego też nasz system podatkowy jest oceniany jako niezwykle skomplikowany i niespójny. Generalna deregulacja ustawy o VAT mogłaby jednak przynieść wymierne korzyści w postaci większych wpływów z tytułu podatku VAT, gdyż uproszczone procedury przyciągnęłyby do Polski zagraniczne inwestycje, jak i również wzmocniły przedsiębiorczość wśród Polaków, którzy nie decydują się na założenie własnej działalności w obawie przed nadmierną formalizacją systemu podatkowego.